

Informatieblad 2 – Knopendraaiers

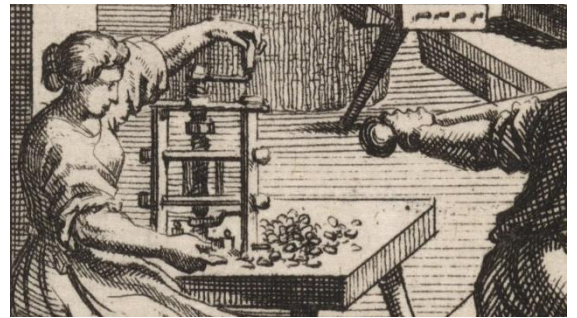
Lees eerst de tekst hieronder en beantwoord daarna de vragen.

Wat heeft Montfoort toch met knopen? Met carnaval heet Montfoort Knopengein, het zwembad heet het Knopenbad, bij de bakker koop je Knopenkoeken en het museum heet De Knoperij.

Geschiedenis van knopen in Montfoort

Nu sta je er misschien niet vaak bij stil waar de knopen aan je kleding vandaan komen, maar ooit werden er in Montfoort heel veel knopen gemaakt. Als begin van deze geschiedenis wordt vaak 1685 genoemd, het moment dat Jean le Grand in Montfoort kwam wonen. Hij moest vanwege zijn geloof vluchten uit Frankrijk. Hij was een meester in ivoorsnijden (het bewerken van ivoor, een hard materiaal van slagtanden van dieren). Jean vluchtte uit Frankrijk, waar de Hugenoten werden vervolgd vanwege hun geloof. In Nederland mochten zij wel hun geloof houden.

Alleen was er in Montfoort niet zo veel ivoor om mee te werken, dus ging Jean knopen maken. De knopen werden gemaakt van been, de botten van dieren. Uit deze botten werd een rond stukje uitgeboord waar gaatjes in werden gemaakt. Het materiaal was heel hard, dus het was vaak zwaar werk. We noemen dit *draaien* omdat er gebruik gemaakt werd van een draaibank met een boor.

In 1749 waren er 34 werkplaatsen in Montfoort waar mensen als ‘knopendraaiers’ werkten. Dat is heel veel voor een klein stadje als Montfoort, zeker in die tijd. Vaak moest het hele gezin meehelpen. En de knopendraaiers kregen slecht betaald, vaak maar 1 cent voor 3 knopen. De bazen van de knopendraaiers kochten de materialen in en verkochten, nadat het zware werk gedaan was, de knopen.

Steeds minder knopen

Nu worden er geen knopen meer gemaakt in Montfoort. De mode veranderde en er kwamen steeds minder knopen op kleding. Ook werd de rits uitgevonden. Maar toch staat Montfoort nog steeds bekend om het ambacht van knopendraaien.

De kennis over hoe de knopen precies werden gemaakt verdween ook toen er minder knopen werden gemaakt. De mensen van Stichting Oud Montfoort hebben onderzocht hoe het waarschijnlijk werd gedaan, maar helemaal zeker kunnen we het natuurlijk nooit weten. Zo proberen ze de kennis van het knopendraaien te bewaren.

Vragen

Met een monument kun je iets of iemand herdenken, bijvoorbeeld iets uit de geschiedenis. Maar geschiedenis is niet maar één verhaal, maar bestaat uit allerlei gebeurtenissen en personen. Hoe kies je wie of wat er een monument verdient?

1. Wie of wat verdient er volgens jou in deze geschiedenis een monument?
 - ☐ Jean le Grand
 - ☐ De onbekende knopendraaiers
 - ☐ De knopen
 - ☐ De mensen van Stichting Oud Montfoort
 - ☐ Iets of iemand anders...

Waarom vind je dat?

.....

.....

.....

2. Voel jij je verbonden met knopendraaiers? Of zou Montfoort nu om iets anders bekend moeten staan?

.....

.....

.....